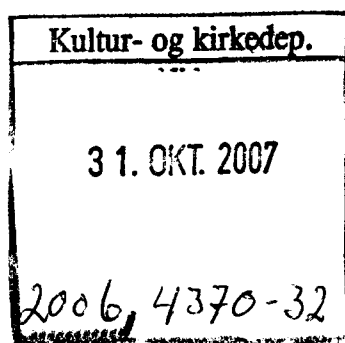

Foreningen *Åpen kanal*, Org.nr: 887 420 882
Åsvegen 115,
2740 ROA,

30. oktober 2007

Til
Kultur- og kirke-departementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Nytt svar på høring om lovfesting av prinsippet om redaksjonell uavhengighet

Foreningen *Åpen kanal* viser herved til KKD sitt høringsbrev av 9. oktober om den nye høringen om "avgrensning av virkeområde for en lov om redaksjonell uavhengighet i media".

Foreningen *Åpen kanal* ser at avgrensningen, jf. foreslåtte § 2, annet ledd, ikke vil unnta deltakerne på Norges åpen kanal fra en lov om redaksjonell uavhengighet. Kanalen vil hovedsaklig *ikke* være rettet mot medlemmer. Dermed vil loven om redaksjonell uavhengighet gjelde for Norges åpen kanal. Dette framhever departementet i siste setning i høringsbrevets neste siste avsnitt:

"[P]ublikasjoner vil være omfattet av loven, såfremt de har et visst nedslagsfelt ut over medlemsmassen og en ambisjon om å være premissgiver for og deltaker i samfunnsdebatten på sitt felt."

En hovedgrunn til at Frivillighet Norge og foreningen *Åpen kanal* gikk inn for å avgrense lovens anvendelsesområde mot Norges åpen kanal er at ett av lovens siktemål er å hindre kommersielle føringer fra eierne. Kommersielle føringer vil være utelukket hos deltakerne på Norges åpen kanal og således ikke et problem. Like fullt vil foreslåtte ordlyd omfatte Norges åpen kanal. Dette er lite smidig når kanalens egenart er å målbære organisasjonenes stemmer snarere enn å forfekte uavhengighet mellom dem og deres redaktører.

En lov om redaksjonell uavhengighet framstår ved første øyekast som et gode. Tidligere var pressen hovedsakelig partiideologisk avhengig for så å bli mer kommersielt ideologisert av sine eiere. Vi oppfatter ønsket om lov om redaksjonell uavhengighet som et forsøk på å begrense eiernes kommersielle ideologisering av mediebedrifter. Spørsmålet er om dette er mulig? Eierne vil fortsatt ansette og avsette redaktører ut fra deres grunnoppfatning. Redaktørene vil fortsatt sitte i styrerommene, avgi rapport og motta instruksjoner. Om instruksene virkelig vil være blottet for redaksjonelle føringer, blir vanskelig å etterprøve. Føringer flest vil skapes gjennom vanlig samkvem uten mulighet til å vite når den rettslige grensen for uavhengighet er overtrådt. I det hele tatt forsøker lovforslaget å reise en etisk norm tilnærmet umulig å etterleve for mennesker hvis samarbeid forutsetter lojalitet og fortrolighet. Like tvilsomt er det om lovens tenkte rettslige standard kan håndheves. Foreslåtte lov, om innført, kan neppe virke etter departementets intensjoner, og kanskje i stedet gjøre bedriftsledelsens innflytelse på redaktøren mer subtil.

Ytterligere en virkning av lovfestet redaksjonell uavhengighet er en alvorlig beskjæring av sanksjonsmuligheten overfor mediebedrifter som i dag hovedsakelig består i bøte-/gebyrlegging. Et krav om redaksjonell uavhengighet vil gjøre det langt mindre legitimt og legalt, å ilegge mediebedriften gebyr. Dermed blir kun redaktøren sanksjonert. Riktignok kan

det hevdes at et krav om redaksjonell uavhengighet vil forhindre at mediebedriften legger seg opp i innholdet slik at sanksjoner mot redaktøren er tilstrekkelig. Der er imidlertid ingen grunn til, som påpekt, å tro på bedriftsledelsens nøytralitet. Støtter bedriftsledelsen redaktørens linje, kan ledelsen med sine budsjetter utligne virkningen av sanksjoner mot redaktøren. Under slike forhold er kun bøte-/gebyrlegging av selve mediebedriften virkningsfullt og preventivt. Et ikke fremmed tilfelle på sådan vil være rettstridig reklame og sponning med betydelig fortjeneste for mediebedriften. Slike tilfeller må anses som hovedgrunnen for at nettopp bedriften sanksjoneres med bot/gebyr og ikke redaktøren. En lov om redaksjonell uavhengighet vil medføre, for å sanksjonere bedriften, et nytt vilkår om ledelsens innblanding i den redaksjonelle virksomheten. Dette vilkåret blir, som påpekt, nærmest umulig å bevise.

Mens departementet har vært opptatt av redaksjonell uavhengighet, går medieutviklingen i retning av frittstående ytrere uten arbeidsgiver og mediebedrifter. For disse er ansvaret og uavhengigheten gitt. Jon Bing skriver i sin kommende bok:

”Det vil ikke være noe behov for redaktøransvar der hvor denne er identisk med den primære ytreren. Dette gjelder ikke bare for tradisjonelle publikasjoner, men også for elektroniske medier.”¹

Ingen trenger verken å være eller ha redaktør. Bruk av redaktør er ikke bare overflødig, men et motstykke til den alminnelige handlefriheten med tilhørende ansvar. Vel å merke støtter redaktørinstituttet opp om reglene om ansvarsavskjæring for teknisk medvirkende med videre, men lovreglene om ansvarsavskjæring gjelder også der ingen redaktør er utpekt. Dagens rettslige utfordring består i å vite hvem som er den primære ytreren. Dette løses ikke med et redaktørinstitutt alle kan velge å unngå. Ytringer kan ikke pålegges kanalisert gjennom på forhånd fastlagte redaktører for rettslig kontroll. Redaktørinstituttet bør legges dødt. Departementets oppgave vil i stedet bestå i å utarbeide lover som underbygger ansvarliggjøringen av den enkelte ytrer.

På vegne av foreningen *Åpen kanal*, vennlig hilsen,

Sjur Cappelen Papazian, styreleder

¹ Jon Bing *Ansvar for ytringer på nett: Særlig om formidlerens ansvar* Universitetsforlaget, im press 2007, avsnitt 12.3.